OIKEUSMINISTERIÖ

LAUSUNTO

Yksityisoikeus- ja oikeudenhoito-osasto
Yksityisoikeus ja maksukyvyttömyys-yksikkö
LsN Jari Salila

30.11.2022

Eduskunnan liikenne- ja viestintävaliokunnalle

Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi eräiden Euroopan laajuisen liikenneverkon hankkeiden lupamenettelyistä ja muista hallinnollisista menettelyistä sekä laeiksi liikennejärjestelmästä ja maanteistä annetun lain ja ratalain 74 §:n muuttamiseksi (HE 290/2022 vp)

Eduskunnan liikenne- ja viestintävaliokunta on pyytänyt oikeusministeriöltä lausuntoa otsikko-asiassa. Esitykseen perehtymiselle varatun ajan pituudesta johtuen oikeusministeriöllä ei ole ollut mahdollisuutta tutustua esitykseen muutoin kuin ehdotettuihin säädöksiin. Oikeusministeriö esittää lausuntonaan seuraavan.

Yleistä

Esityksessä ehdotetaan säädettäväksi laki eräiden Euroopan laajuisen liikenneverkon hankkeiden lupamenettelyistä ja muista hallinnollisista menettelyistä ja muutettavaksi liikennejärjestelmästä ja maanteistä annettua lakia sekä ratalain 74 §:ää. Oikeusministeriö on antanut esityksen valmisteluvaiheessa (7.9.2022) liikenne- ja viestintäministeriölle lausunnon, jossa esitetyt näkökohdat on käsillä olevissa lakiehdotuksissa otettu osittain huomioon.

Lainsäädäntöhankkeen taustalla on Euroopan laajuisen liikenneverkon toteuttamista edistäviä yhdenmukaistamistoimenpiteitä koskeva direktiivi. Laissa säädettäisiin muun muassa direktiivin soveltamisalaan kuuluvien liikenneinfrastruktuurihankkeiden edellyttämien lupamenettelyiden ja muiden hallinnollisten hyväksymismenettelyiden kokonaiskestosta, nimettäisiin Liikenne- ja viestintävirasto direktiivin mukaiseksi kansalliseksi viranomaiseksi ja säädettäisiin sen tehtävistä. Tämän lisäksi lainsäädäntöön ehdotetaan tehtäväksi eräitä kansallisista tarpeista lähteviä muutoksia.

Säännöskohtaisia huomautuksia

1. Laki eräiden Euroopan laajuisen liikenneverkon hankkeiden lupamenettelyistä ja muista hallinnollisista menettelyistä

Käyntiosoite	Postiosoite	Puhelin	Faksi	Sähköpostiosoite
Eteläesplanadi 10 HELSINKI	PL 25 00023 VALTIONEUVOSTO	02951 6001	09 1606 7730	kirjaamo.om@gov.fi

7 §. Pykälässä säädettäisiin hankkeen menettelyiden kokonaiskestosta. Pykälän 2 momentin mukaan ”Toimivaltaisten viranomaisten on käsiteltävä 2 §:n 2 momentissa mainittuja menettelyitä koskevat asiat 1 momentissa säädetyn määräajan puitteissa. Jos hankkeen edellytyksenä on useampi 2 §:n 2 momentissa mainittu menettely, on toimivaltaisten viranomaisten huolehdittava määräajan noudattamisesta yhteistyössä ja tarvittaessa sovittava käsittelyajoista.” Säännöksen tarkoituksena on edistää asian joutuisaa käsittelyä. Hieman epäselväksi jää, mitä tämä tarkoittaa varsinaisten substanssilakien menettelyiden osalta. Asiaa kuitenkin avattu perusteluissa (s. 52), joiden mukaan kokonaiskestoa koskevalla säännöksellä ei voida sivuuttaa asianosaisten ja muiden tahojen perustuslakiin ja EU:n oikeuteen kiinnittyviä menettelyllisiä oikeuksia.

12 §. Pykälässä säädettäisiin Liikenne- ja viestintäviraston velvollisuudesta huolehtia siitä, että yleisessä tietoverkossa on saatavilla yleisluonteista ohjeistusta hankkeiden täytäntöönpanon mahdollisesti edellyttämistä luvista, päätöksistä ja lausunnoista. Esityksen yksityiskohtaisten perustelujen (s. 56) mukaan sääntely olisi hallintolain sääntelyä täydentävää. Oikeusministeriön näkemyksen mukaan tämän tyyppisissä tilanteissa hallintolain 8 §:n sääntely olisi riittävää.

2. Laki liikennejärjestelmästä ja maanteistä annetun lain muuttamisesta

4 a §. Lakiin ehdotetaan lisättäväksi uusi 4 a § maanteiden toiminnallisesta luokituksesta. Pykälän 2 momentin mukaan esityksen tekemisestä vastaavan viranomaisen on varattava mahdollisuus mielipiteiden esittämiseen esityksestä. Esitys olisi annettava tiedoksi julkisella kuulutuksella. Koska julkisella kuulutuksella tiedoksi annettavaan esitykseen liittyy vastaajan oikeuteen vaikuttava määräaika, eli se aika, jonka kuluessa lausunnot on annettava ja mielipiteet esitettävä, on kuulutus pidettävä hallintolain 62 a §:n 2 momentin nojalla yleisesti nähtävillä mainitun määräajan päättymiseen asti. Tähän nähden lakiesityksen 4 a §:n 2 momentissa ei tulisi säätää kuulutuksen ja esityksen nähtävillä pitämisen, vaan mielipiteiden esittämiselle varattavan ajan pituudesta.

104 §. Pykälän 2 momenttiin esitetään lisättäväksi säännös, jonka mukaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen on lähetettävä ilmoitus myös maantien toiminnallisen luokan vahvistamista koskevasta päätöksestä kunnalle ja maakunnan liitolle sekä tarvittaessa muullekin viranomaiselle. Momentin viimeisen virkkeen mukaan ”ilmoitukseen on liitettävä tieto siitä, missä ja mihin asti suunnitelma on nähtävillä.”. Epäselväksi jää, onko sanotun virkkeen tarkoitettu koskevan myös maantien toiminnallisen luokan vahvistamista koskevia päätöksiä.